

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Volumen ...**

Ivstitia Et, Ivs. Sex Libris totidem Tractatus appono, nempe de rerum
Dominio, de Restitutione, de Contractibus Gratuitis, de Contractibus
Onerosis, de Contractibus Fortunæ, de Contractibus Adminicularis, de
Quasi-Contractibus, & nonnullis Innominatis

Escobar y Mendoza, Antonio de
Lugduni, 1663

Cap. 1. De natura huius Præcepti, ac personis quas obligat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80681](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80681)

SECTIO PRIMA.

De Præcepto audiendi Missam, Receptiores sine lite Sententiæ.

CAPVT I.

De natura huius Præcepti, ac personis quas obligat.

¹
Datur præceptum de audienda Missa.

Quidquid oblatent nonnulli, quos pressio nomine, indicat Suar. *to. 3. in 3. p. d. 88. sect. 1.* dari in Ecclesia de Missa diebus festis audienda præceptum. Quia id ex communi traditione ac praxi Ecclesiæ constat. Clemens. *l. 2. constit. c. 63. D. Tho. 1. 2. q. 101. a. 4. & q. 101. a. 3. & omnes.*

²
Præceptum hoc in iure canonico continetur.

Præceptum hoc in iure Canonico continetur. *cap. Omnes fideles. cap. Sacerdotes & cap. Missas de consecrat. dist. 1. Suar. d. 88. sect. 1. Azor. l. 7. q. 1. Scio Sotum in 4. dist. 13. q. 2. a. 1. id videri abnegasse, dum ait, canones hos non habere noua præcepti formam, sed tanquam de re cõpertsissima, & à temporibus Apostolorum constitutissima loqui. Attamen mox in nostram sententiam planè veram ingenuus inclinat.*

³
Est de audienda Missa Dominici ac Festi.

Præceptum hoc est non solum de audienda Missa diebus Dominicis, sed & in aliis diebus festis. Quia id est ex praxi totius Ecclesiæ, & omnium Doctorum consensu notum. Fateor, in *can. Missas de consecrat. dist. 1.* solummodo Dominici diei fieri mentionem Missas die Dominico secularibus totas audiri speciali ordine precipimus. Attamen vulgare in iure est, nomine Dominici diei alios dies festos cõprehendi. *Henr. l. 9. c. 25. n. 1. Azor. l. 7. c. 1. q. 1. Nauar. sum. c. 25. n. 1. Sotus in 4. dist. 13. q. 2. a. 1. Hortad. de Sacrif. Missæ, d. 5. diff. 1. Fagund. de præc. Eccl. c. 1. 3. & c. 2. n. 9. Score. l. 2. de Sacrif. Missæ, c. 2. num. 1. Barbosa collect. DD. in p. Decreti, c. Missas, de consecrat. dist. 1. n. 1.*

⁴
Non obligat Missam audire in feriis Quadragesimæ.

Non tenetur quis in feriis Quadragesimæ vi huius præcepti Missam audire. Quia licet *c. solè, de consecrat. dist. 1.* expresse dicitur, Quadragesima feriis debere ieiunium solum vespere, largitis elemosinis, ac audita Missa, aut loquitur cano de cõsilio, aut contrario fidelium est vsu abrogatus. Tolet. *l. 6. c. 8. n. 2. Suar. d. 88. sect. 5. Henr. l. 9. c. 25. n. 3. Azor. p. 1. l. 7. c. 4. q. 2. Nauar. sum. c. 21. n. 2. Syuest. v. Missa l. 5. 7. & Missa 2. §. 1. Angel. ibi, num. 57. Tabie. n. 46. Armill. n. 29.*

⁵
Nec in triduo Sanctæ Hebdomadæ.

Non tenemur vi huius præcepti triduo hebdomadæ Sanctæ Missam audire. Quia licet olim ex iure cõmuni, illud triduum festum esset, ac consequenter teneretur omnes Missam audire: nunc tamen præceptum de obseruando triduo ià est abrogatum, ideoque ex iure cõmuni nemo tenetur his diebus audire Sacram, sicut nec quarta feria Cinerum. Secus dixerim ex iure particulari alicuius Diocesis, si quod alicubi extiterit. *Azor. p. 1. l. 7. c. 4. q. 2. Fagund. hic, l. i. c. 1. & l. 3. c. 4. n. 17. Tolet. l. 6. c. 8. m. 2.*

⁶
Nec in Rogationum diebus.

Nec tenemur Missam in diebus Rogationum exaudire. Quia nemo obligatur ex iure cõmuni, aut ex generali præcepto Ecclesiæ audire Missam, nisi in diebus festis. Sed præfati dies non sūt saltè nunc festi, vt constat ex praxi: Ergo. Verū licet *can. solè, de consecrat. dist. 1. & can. Rogationes,*

& can. Pronunciandum dist. 3. indicat hise diebus audiendi Missam obligationem, vel solummodo cõsiliū contineri, vel si præceptum ià est cõtraria cõsuetudine abrogatum. *Nauar. sum. c. 21. n. 2. 10. 3. in 3. p. d. 88. sect. 5. Azor. to. 1. l. 7. c. 4. q. 2. Fagund. hic. l. 2. c. 2. n. 14. Score. l. 2. de Sacrif. Missæ, c. 2. o. n. 4.*

Porro Scholastici in diebus vacationum non tenentur ex vi huius præcepti Sacram audire, si alias *Nec obligat Scholastici.* festiui non sint. Quia nullum habet de hoc præceptum, sed tantum cõsiliū, vt patet ex praxi. *Suar. d. 88. sect. 5. Henr. l. 9. c. 4. 5. n. 2. Sanch. l. 5. cõst. c. 2. dab. 5. n. 8. Alcozer sum. c. 17.*

Nec Episcopi tenentur ex vi huius præcepti Missam quotidie audire. Quia licet in *cap. Quo- Nec Episcopi, de primil. in 6.* dicitur, Episcopi, corūque superiores, diuersis ex causis à suis Ecclesiis, & Diocesis, sibus frequenter absint, nec sepe possunt ad Ecclesias accedere pro Missa celebranda, vel audienda in illis, sine qua eos transire non decet, absque rationabili, vlla die attamen hise verbis solummodo cõtinetur cõsiliū, nec alibi in iure tale præceptum inuenitur. *Tullè. ch. 13. in Decal. c. 1. dub. 5. n. 3. Villalob. p. 1. r. 8. diff. 3. 5. n. 7. & 8. Fagund. l. 2. c. 1. n. 11. Filliuc. r. 5. c. 7. q. 9. Rofel. v. Missæ, §. 1. Syluest. v. Missa 2. q. 1. Nauar. sum. c. 21. n. 2. Azor. l. 7. c. 4. q. 3.*

Omnes fideles statim ac discretionis annos attigerint audiendi Missæ præcepto subiaceant. Quia quilibet circa septennium ferè capax est Ecclesiastici præcepti cum rationis sit compos. *Sanch. l. 1. su. c. 12. n. 6. & 17. Nauar. sum. c. 21. n. 1. Henr. l. 9. c. 25. n. 1. Azor. l. 7. c. 2. q. 1. Score. de Sacrif. Missæ, l. 2. c. 20. n. 7. Lugo de Sacram. d. 22. sect. 1. n. 1.*

Obligat etiam personas Ecclesiasticas. Quia præceptum hoc non solum cõtinetur in *cap. Missas, sed in cap. Omnes fideles.* quod cum generaliter loquatur, omnes fideles continet. Cui veritati non obstat Ioannis de Biblia, & aliorum Canonistarum venia, quod *cap. Missas* solum fecisset de secularibus mentionem. Quia cum hi facilius Ecclesiæ præcepta violēt, operè pretiū duxit cõsiliū ad eos speciatim præceptum dirigere. *Nauar. Ant. 1. palud. Gabr. Sotus, quos citat, & sequitur Suar. d. 88. sect. 4. Bauny. de Sacrif. Missæ, l. 6. q. 1. & 4. Lugo de Euch. d. 22. n. 1. Dicastil. de Sacram. d. 5. dub. 1. n. 6. & alij cõmuniter.*

Licet Catechumeni admittantur ad Missam vsque ad Offertorium, tamen nec quoad eam partem obligantur. Quia non sunt in statu, in quo Ecclesiasticis legibus subiiciantur. *Henr. l. 9. c. 25. num. 1. l. i. c. Martinon. de Sacram. d. 40. sect. 9. Sanch. l. 1. sum. c. 12. n. 14.*

Nec obligat amentes, & ebrios. Quia præceptum hoc obligat ad assistendum Sacro humana præsentia: at hi nequeunt sic interesse. *Nauar. sum. c. 21. n. 1. Balleus v. Missa 8. n. 1. Gesuald. de Sacram. tr. 17. c. 2. n. 4. Hortad. de Sacrif. Missæ, d. 5. diff. 1. Addit tamè Gesualdus appositè, id esse intelligendum de absolute amenibus, nam qui in aliqua speciatim materia Missam non attingente impos sit rationis, audiendi Sacri præcepto subiacebit.*

Nunquam tenentur fideles eodem die festo plures Missas audire. Quia Ecclesia solum præcipit

Sect. I. De Præcepto I. Recept. Sentent. 2

14 Sufficit Missam audire quocumque idioma-
te, ac ritu celebratam. Quia nullum extat præ-
ceptum, quo debeant fideles Latino, aut alio idio-
mate eam exaudire. Implebitur ergo præceptum,
si Missa audiat quocumque ritu aut sermone

feu Latino, seu Græco, seu Syriaco, &c dummo-
do talis ritus nullum contineat errorem. Lugo
d. 22. *sect. 1. n. 1.* Bassæus v. *Missæ* 8. n. 4. Dicitur.
d. 5. n. 16 & 27. Sylvest. v. *Missæ*, 2. n. 4. Sæ verb.
Missæ auditio, n. ult. Tabie. n. 49. Armil. n. 31. &
omnes.

Præceptum impleuit, qui Missam statim post
mediam noctem audit. Quia præceptum sanctifi-
candi festa à media nocte incipit. Fagund. *prac.*
1. l. 2. c. 2. n. 10. Syluest. 2. *Missæ*, 2. q. 1. Azor. 10. l.
1. 7. c. 3. q. 1. Nauar. *sum. c.* 2. l. n. 2.

Si vero pro deferendo vino, thure, aliſive
ad Sacrificium neceſſariis à ſacrificio recedas,
præcepto ſatisfacis. Quia licet phyſicè recedas,
recedere moraliter non cenſeris: ſiquidem re-
cedis ſacrificij cauſa, & in ipta receſſionis actio-
ne ſacrificio inferis. Sylveſt. v. Miſſa 2. queſt. 1.
Nazar. cap. Quando, de conſecrat. diſt. 1. notab. 10.
n. 19. Henric. l. 9. c. 2. n. 8. Sà v. Miſſe audirio, n.
2. Limitarim tamen, dummodo ab Ecce-
leſia non receſſeris niſi ad breue tempus: alias
neſcio, qua ratione cenſeri poſſe præſes ſacrifi-
cij, quantumvis ob illius cauſam receſſeris. Nō
enim præſentia moraliſ, cum morali abſentia
poſſet conſiſtere. Bonac. d. 4. de Sacram. q. ultim.
pun. 1. n. 18. Fagnand. l. 2. c. 6. n. 102.

Potes ab vno Sacerdote dimidiam audire 20
Missam, & postmodum ab alio aliam dimidiam. *Potes dimi-*
Quia licet illa partes independentes sint, neq- *dia Missa ab*
nū Sacrificiū cōstituere valeāt, ideoq; illis as- *vno Sacerdote*
sistēs haud quaquā propriē vnicō Sacrificio as- *audiri.*
sistitatem ex Ecclesiæ benigna interpreta-
tione cōmuni Doctorū approbata iudicio, repu-
tāde sunt partes vnnū Sacrificiū cōponentes,
quoad effectū audiēdi Sacrū, & satisfaciēdi Ec-
clesiæ præcepto. Coninch q 83. a 6. d. vii. n. 286.
Bonac. de Sacram. d. 4. q. vi. punct. 1. n. 13. Laym.
d. 4. tr. 7. c. 3. Nauar. sum. c. 1. num. 2. Tolet. l. 6. s.
7. s. v. Missa audiri. n. 2.

Sepe contigit aliquem audisse integrum
Missam & tamen deliquisse lethaliter. Quia
commoratus fuit voluntarie tanto tempore, ut
se exposuerit morali periculo Sacram non in-
ueniendi: & licet casu eueniret inuenisse, non
ideo à crimine excusatur. E contra verò con-
tingit, aliquem Sacram non audire, nec tamen
lethaliter peccasse. Quia per eum moraliter nō
fletit, quin audiret, sed Sacerdoti Sacram matu-
ranti, & hora confusa non celebranti est tri-
buendum. Vnde Confessarii diligentes debent
se gerere circa pœnitentium examen, nūm se
exposuerint periculo omittendi Sacram, an
dic, quod Sacram omiserint gesserint quantum
in ipsis fuit, vt audiret. Palao p. 4. tr. 22. d. vni.
Dum. 16. m. 14. & omnes.

De Missæ exaudienda integritate.

¹⁶
*In pmissis
si audire*
Teneantur fideles die festo totam & integrā
Missam audire. Quia cap. Omnes fideles, de
consecrat. dist. 1. sic præcibitur: Omnes fideles,
qui conveniunt in solemnitatibus Sacris ad Ec-
clesiam, ut scripturas Apostolorum, & Evan-
gelium audiant, qui autem non perseverant in
oratione vite dñi Missa peragatur, conveniunt
communione privari. Et cap. Missas ead. dist. sic:
Missas die Dominico secularibus totas audire
speciali ordine precipimus. Lege Suarium d. 88.
sect. 1. & Fagundes l. 2. c. 4. n. 1.

17 Satisfaciunt præcepto Missæ, qui vel antè
benedictionem Sacerdotis exeunt, aut aliam
minimam partem omittunt. Quia paruitas ma-
teriæ à mortali excusat. Omnes sic.

At si tertiam, vel quartā partem Missæ omittas, censendus es partem gravem omisisse, gravisque culpa reus existeris. v. gr. si omitteres initium Missæ usque ad Evangelium exclusivē, & simul orationes post communionem. Secus si audita Epistola, post communionem discederes. Suar. d. 88. §. 1. Coninch q. 8. 3. 4. 6. dnb. vni. n. 28 §. 5. & alij communiter.

Post incipit Canonem vsque ad communio-
nem. n. minoris partis omisso grauior materia cen-
senda est. Quia in iis non tam est spectanda tē-
poris mora, quā dignitas rei omisā ob propin-
quitatem ad essentiam, & integritatem Sacrifi-
cij. Quocirca si tēpore consecrationis & con-
sumptionis quis exiret de Templo, & si reliquis
partibus Missā assisteret, præcepto minimo sa-
tisfaceret, Quia absolute sacrificio præsens non
fuit, sacrificij namque essentia & integritas in
consecratione aut consumptione ita est. Quod
si consecrationi assistens, consumptionē omit-
tit.

Exob. & Menā. Theol. Moral. Tom. VI.

De loco, ubi audienda est Missa.

Locus pro audienda Missa Parochia fuit ex multorum Canonitarum sententia ad cap. <i>Vt Dominici de Paroch. & cap. si quis etiam, de consecrat. dist. 1.</i> At consequentia firmatum est, nullum locum esse determinatum. Fautet Tri- dentinum <i>sessi. 22. decreto de observandis in ce- lebrat. Mis.</i> quatenus solum ex consilio ac monito Episcoporum, obligati sunt fideles ad proprias Parochias accedere. Suar. <i>d. 88. sect. 2.</i> Barbo. <i>al-</i> <i>legat. 2. 4. n. 270.</i>	Nullus locus esse Missæ au- ditioni deter- minatus. Non possit Episcopus co- dices regere, ad Missam ad-
---	---

Non potest Episcopus præcepto, excom-
municatione, aliâve censure fideles cogere ad Missam
in propria Parochia audiendam.